

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ
« 19 » 04 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ
« 19 » 04 2024 р.

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПИРАНТУРИ
(третій освітньо-науковий рівень)
для здобуття ступеня доктора філософії (PhD)
з дисципліни «Іноземна мова (німецька)»
за спеціальностями усіх напрямів
(на основі освітнього ступеня магістра)

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету української й іноземної філології
та мистецтвознавства
від «16» квітня 2024 р.; протокол № 10

Голова вченої ради (Ірина ПОПОВА)

Дніпро-2024

Програма вступного іспиту для конкурсного відбору вступників до аспірантури для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії (PhD) з дисципліни «Іноземна мова (німецька)» за спеціальностями усіх напрямів. – Д.ніпро: ДНУ, 2024.

Розробники:

1. Кіркowska І.С., доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри романо-германської філології;
2. Пономарьова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри романо-германської філології.

Програма вступного іспиту ухвалена:

на засіданні науково-методичної ради ФУІФМ (протокол № 8 від «15» квітня 2024 р.)

Голова НМРФ (Ірина ШПІТЬКО)

на засіданні вченої ради ФУІФМ (протокол № 10 від «16» квітня 2024 р.)

Голова вченої ради ФУІФМ (Ірина ПОПОВА)

Гарант освітньо-наукової програми Філологія Наталія ДЬЯЧОК

1. ЗМІСТ РОЗДІЛІВ ТА ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вступного іспиту до аспірантури з дисципліни «Іноземна мова (німецька)» розроблена відповідно до Закону України «Про Вищу освіту», державних освітніх стандартів вищої професійної освіти ступеня магістр та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня Доктора філософії. Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра.

У Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії визначено лише обов'язковий вступний іспит зі спеціальності та **вступний іспит з іноземної мови, який може бути замінений міжнародним сертифікатом, що засвідчує знання німецької мови на рівні B2 або вище.**

Мета іспиту – визначити рівень розвитку комунікативної компетенції у здобувачів ступеня Доктор філософії. Комунікативна компетенція – це уміння співвідносити мовні засоби з конкретними сферами, ситуаціями, умовами і задачами спілкування; уміння використовувати мовний матеріал як засіб реалізації мовленнєвого спілкування.

Під час вступного іспиту вступник повинен продемонструвати уміння спілкуватися іноземною мовою як засобом наукового, професійного і культурного спілкування. Вступник повинен володіти лексичними, граматичними і орфографічними нормами іноземної мови і правильно використовувати їх в усіх видах мовленнєвої діяльності, які представлені у сфері професійного та наукового спілкування.

Враховуючи перспективи практичної та наукової діяльності здобувачів ступеня Доктор філософії, вимоги до рівня знань та умінь під час вступного іспиту здійснюються відповідно до рівня мовних компетенцій:

Письмо – вступник володіє граматичними та лексичними навичками з німецької мови рівня B2, розкриває запропоновану тему есе логічно і послідовно, використовує з'єднувальні елементи між частинами тексту, демонструє достатній словниковий запас.

Говоріння – під час іспиту вступник повинен продемонструвати рівень володіння непідготовленим діалогічним мовленням в межах вузівської програмної тематики. Оцінюється уміння вступника адекватно сприймати мовлення та надавати логічно обґрунтовані як розгорнуті, так і стислі відповіді на питання екзаменаторів.

Зміст тематичних розділів дисципліни

1. Особистість.

Національна ідентичність. Соціально-професійні категорії. Сімейні зв'язки. Характер: якості і недоліки. Зовнішність. Смаки і дозвілля. Чинники формування особистості.

2. Тенденції.
Поняття моди і стилю. Стиль життя. Німецький образ життя і звичаї. Ритм життя: розпорядок дня, хатня робота. Споживання: продукти харчування (їжа і напої). Суспільство споживання і відповідальне споживання.
3. Подорожі.
Нові туристичні напрямки, види транспорту і способи переміщення.
4. Історія і пам'ять.
Історія свят. Німецькі і українські звичаї. Історія Німеччини і німецькомовних країн та історія України: точки дотику. Дитячі спогади. Матеріальна і нематеріальна культурна спадщина.
5. Загальна культура.
Образотворчі мистецтва. Кінематограф. Театр. Музика. Література.
6. Міста.
Інфраструктури, будівлі і установи. Мегаполіси: явище урбанізації сільських районів. Помешкання: поверхи, приміщення. Оголошення про продаж або оренду житла.
7. Екологічні виклики.
Розмаїття біологічних видів. Види забруднення навколишнього середовища. Міста і світлове та шумове забруднення.
8. Глобалізація.
Міжкультурне спілкування: виклики і помилки. Проблеми культурного і лінгвістичного розмаїття.
9. Медіа.
Інформація і її джерела. Фейкові новини і їхні ознаки. Періодичні видання: структура і розділи. Папарацці. Інтернет. Преса і інтернет-видання. Культура самофільмування.
10. Нові технології і спілкування.
Комп'ютерні технології. Мережа інтернет. Соціальні мережі. Захист персональних даних. Право на «забуття» у соціальних мережах. Емодзі замість емоцій.
11. Здоров'я.
Вакцинація. Самолікування. Здоровий спосіб життя. Збалансоване харчування. Вегетаріанство і веганство.
12. Соціальні аспекти.
Проблеми інклюзивності. Гендерні і національні стереотипи.
13. Професійний світ.
Професії і соціально-професійні категорії. Види контрактів і винагороди за працю. Дистанційна робота. Професії майбутнього.
14. Освітні моделі.
Сучасні освітні технології. Еволюція навчального простору. Відповідність між німецькою і українською системами освіти, рівнями освіти і типами дипломів. Міжнародні програми академічних обмінів.

I. Лексика

1. Числа. Проценти і співвідношення. Кількості. Рейтинги. Коментарі до рейтингів.
2. Час: сезони, місяці, дні тижня, години. Час німецькою мовою.
3. Історичні періоди.
4. Професії і соціально-професійні групи населення.
5. Національності.
6. Зовнішність.
7. Здоров'я. Частина тіла. Самопочуття. Симптоми захворювання. Потреби. Медичне обслуговування. Перша допомога.
8. Характер: якості і недоліки.
9. Емоції і почуття.
10. Родина і друзі. Родинні зв'язки. Схожість.
11. Свята. німецькі і українські свята: традиції і подарунки.
12. Їжа і напої. Меню. Раціон.
13. Одяг і аксесуари.
14. Рухи і жести.
15. Предмети: матеріали, текстура, кольори.
16. Місто: інфраструктура, установи, магазини, проблеми мегаполіса.
17. Маршрут: приймаєники міста.
18. Помешкання: поверхи, типи квартир, кімнати, меблі, розповсюджені в об'явах про продаж або оренду житла скорочення.
19. Система освіти: відповідність дипломів, наукових рівнів, іспитів.
20. Наука і технології.
21. Концепція сталого розвитку: довкілля, сортування і переробка побутових відходів, екологічні жести у повсякденному житті.
22. Комп'ютер і Інтернет.
23. Медіа і преса: періодичність, структура видання, розділи новин.
24. Злочини і надзвичайні події.
25. Дозвілля.
26. Мистецтво. Візуальні мистецтва, музика, театр, література, кінематограф (жанри).
27. Культурна спадщина.
28. Біологічне розмаїття: царства, деякі види рослин і тварин, види під загрозою зникнення.
29. Подорожі.
30. Види спорту.
31. Підприємство: структурі підрозділи, типи трудових договорів, винагорода за працю, відпустки.
32. Погода.
33. Державний устрій: гілки влади, інституції.
34. Економічна та фінансова термінологія.
35. Реклама.

Лексичний матеріал

1. 2500 лексичних одиниць, які містять 1700 одиниць продуктивної лексики. Слова, які утворені від відомих коренів за допомогою афіксів: суфіксів іменників: -er, -ler, -ner, -ling, -ei, -in, -ung, -heit, -keit, -schaft, -ion, -tion, -, -tät, -chen, -lein, -um, -tum, -nis, -sal; суфіксів прикметників: -ig, -lich, -isch, -los, -voll -bar, -haft, -sam, -reich, frei, -leer, arm, -префіксів -un; -ur; префіксів дієслів: -be, -ge, -er, -zer-ent-emp- -miss, -mit, -nach, -aus, -zu, -vor, -bei, -ein, -an, -auf, -aus, -zusammen, -zurück, -wieder, -unter, -über, Суфіксами -erl, -ern, -igen, -ieren. Словоскладання. Субстантивація.

II. Граматичні аспекти сучасної німецької мови:

1. Морфологія

1. Дієслова. Відмінювання дієслів. Часові форми дієслова. Дієслова з відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Зворотні дієслова. Управління дієслів. Модальні дієслова. Наказовий спосіб.
2. Пасивний стан дієслів. Модальні дієслова з інфінітив пасив. Результативний пасив.
3. Кон'юнктив в самостійних реченнях. Кон'юнктив в умовних реченнях. Кон'юнктив прямої мови.
4. Іменники. Відмінювання іменників. Множина іменників. Розділовий родовий відмінок. Вживання артиклів: означеного, неозначеного та нульового.
5. Прийменники. Відмінювання прийменників. Ступені порівняння прийменників. Прийменники, що вимагають Dativ, Akkusativ, Dativ і Akkusativ, Genitiv
6. Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Прийменники місця, напрямку, часу.
7. Інфінітив с zu та без zu. Дієслова lassen та sich lassen з інфінітивом.
8. Дієприкметник. Означення, виражене дієприкметником I і II.
9. Поширене означення.
10. Відокремлені дієприкметникові звороти.
11. Займенникові прислівники.
12. Числівники. Кількісні, порядкові.
13. Займенники: особові, присвійні, питальні, зворотні, вказівні, Вказівні займенники у функції заміни іменників. Безособовий займенник es, неозначено-особовий займенник man. Займенник kein.
14. Дискурс. Сполучники. Вживання найбільш уживаних сурядних та підрядних сполучників. Парні сполучники.

2. Синтаксис

1. Комунікативні типи речень: стверджувальне, питальне, заперечне, спонукальне, порядок слів у них.
2. Складносурядні речення.

3. Складнопідрядні речення: речення з підрядними означальними. Відмінювання відносних займенників; додаткові підрядні речення; речення з підрядними причини; речення з підрядними умовними; речення з підрядними часу та мети; допустові речення; речення з підрядними мети та способу дії; нереально умовні речення.
4. Інфінітивні групи та звороти; інфінітивні конструкції haben, sein+zu+ Infinitiv.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЗАПРОПОНОВАНИХ ДЛЯ ІСПИТУ

Вступні випробування проводяться за рішенням екзаменаційної комісії за білетами. Для підготовки відповіді використовують екзаменаційні листки, що зберігаються в особовій справі вступника.

З програмами вступних випробувань, переліком питань, порядком проведення вступних випробувань за спеціальністю, вступники мають змогу ознайомитися на офіційному сайті ДНУ.

Рівень знань вступників оцінюється екзаменаційною комісією за стобальною системою. Результати проведення вступного випробування оформляються протоколом, в якому фіксуються екзаменаційні питання. На кожного вступника ведеться окремий протокол.

Протоколи прийому вступних випробувань після затвердження зберігаються в особовій справі вступника.

Вступний іспит до аспірантури з дисципліни «Іноземна мова (німецька)» складається з двох частин: письмової й усної, які у свою чергу розподіляються на:

- лексико-граматичний тест,
- читання,
- письмове завдання,
- співбесіда за темою дисертаційного дослідження.

Загальна сума балів за іспит – 100 балів.

Мінімальний прохідний бал – 60 балів.

Час виконання – 120 хвилин.

Питання, запропоновані для вступників до аспірантури з дисципліни «Іноземна мова (німецька)» за спеціальностям усіх напрямів у 2024 р.

Рекомендовані теми для написання есе:

1. Viele junge Leute studieren und arbeiten zugleich: Vorteile und Nachteile dieser Entscheidung.
2. Die Rolle der Wissenschaft und Technik in der heutigen Gesellschaft.
3. Bekannte ukrainische Wissenschaftler.
4. Ökologische Probleme der heutigen Welt und ihre möglichen Lösungen.

5. Kommunikation im Tourismus: Interessante Orte der Ukraine und Deutschlands.
6. Sitten und Bräuche der Ukrainer.
7. Sitten und Bräuche in den deutschsprachigen Ländern.
8. Kommunikation im Tourismus: Reisen und Hobbys.
9. Erfinder und Erfindungen.
10. Gesunde Lebensweise

Додаткові питання, які можуть поставити члени екзаменаційної комісії під час співбесіди:

1. Яка тема Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
2. Хто є науковим керівником Вашої наукової роботи?
3. Чи брали Ви участь у науковій роботі перед вступом до аспірантури?
4. У яких науково-практичних конференціях Ви брали участь?
5. Чи є у Вас публікації (тези, статті) у фахових виданнях? Назвіть їх теми.
6. Яка була тема Вашої магістерської роботи?
7. Якими знаннями, вміннями, навичками Ви оволоділи під час навчання в університеті?

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВІДПОВІДЕЙ

Лексико-граматичний тест оцінюється у 40 балів (1 завдання – 1 бал): включає завдання на перевірку знань з граматики та лексики

Читання оцінюється у 10 балів: завдання на перевірку навичок розуміння прочитаного – текст, твердження за змістом тексту richtig/falsch, запитаннями із кількома відповідями на вибір та запитаннями із розгорнутою відповіддю.

Письмове завдання оцінюється у 25 балів: полягає в написанні есе (150-200 слів) на запропоновану тему. При оцінюванні враховуються відповідність темі, зміст, структура, зв'язність тексту, його відповідність граматичним і лексичним нормам.

Усна частина (співбесіда) оцінюється у 25 балів: передбачає розповідь про наукові інтереси та проблеми, які планується досліджувати, а також надання відповідей на запитання екзаменаторів. Вступник повинен без попередньої підготовки створити власне мовленнєве висловлювання за темою запланованого наукового дослідження. Під час усної відповіді вступник повинен говорити не менше ніж 10-15 хвилин.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Базова

1. Tangram aktuell (1, 2, ZD), Max Hueber Verlag, 2010.
2. Themen neu (1, 2, ZD). - Max Hueber Verlag, 2000.
3. Корольова М.Р., Лисенко Е.І. Німецька мова. К.; Вища школа, 1992.
4. Пономарьова Л.Ф., Знанецький В.Ю. Німецьке дієслово (посібник з німецької мови). Д: ДНУ, 2016.
5. Пономарьова Л.Ф., Знанецький В.Ю. Граматичний посібник з німецької мови (для студентів немовних спеціальностей). Д., ДНУ, 2017.

Допоміжна

1. Знанецький В.Ю., Голяк В.І. Посібник до вивчення курсу "Іноземна мова Дн-ськ: ДНУ, 2011.
2. Знанецький В.Ю., Голяк В.І. Тексти для читання німецькою мовою. Посібник до вивчення курсу "Іноземна мова". Дн-ськ: ДНУ, 2011.
3. Знанецький В.Ю., Красильщик Г.К. Граматичні завдання з німецької мови для студентів немовних спеціальностей. Дн-ськ: ДНУ, 2011.
4. Кондратьєва Л.С., Мульчина Ж.В. Німецька мова для юристів. Харків, 2004.
5. Корольова М.Р. Deutsch. Підручник. К., 1992.
6. Пономарьова Л.Ф. Bankwesen. Дн-ськ, 2007.
7. Пономарьова Л.Ф. Багатозначність службових слів. Дніпро, ДНУ, 2019.
8. Пономарьова Л.Ф. Гроші., Дн-ськ, ДНУ, 2012.
9. Пономарьова Л.Ф. Підприємництво в Німеччині. Дніпро, 2020.
10. Пономарьова Л.Ф. Тексти і вправи для студентів-економістів. Дн-ськ, ДНУ, 2014.
11. Пономарьова Л.Ф., Голяк В.І., Знанецький В.Ю. Börsen. Дн-ськ, ДНУ, 2008.
12. Пономарьова Л.Ф., Знанецький В.Ю. Лексичний мінімум для студентів-економістів. Дн-ськ, ДНУ, 2013.
13. Семенова Н.А., Штатна О.І. Україна: Минуле та сучасне. Ч. 1. Дн-ск: РВВ ДНУ, 1997.
14. Семенова Н.А., Штатна О.І. Україна: минуле та сучасне. Ч. 2. Дн-ськ: РВВ ДНУ, 1998.
15. Чередник К.І., Штатна О.І. Німецька мова: тексти, вправи, лексика. Дн-ськ: РВВ ДНУ, 2004.
16. Bolten J., Gehrke E., Marktchance Wirtschaftsdeutsch. Stuttgart, 1997.
17. Freyhof D, Beketowa O.V., Yezermann N. Marktwirtschaft. Kyiv, 1999.
18. Levy-Hillerich D. Kommunikation im Tourismus. Kornelsen Verlag, Berlin. 2005.
19. Marktplatz. Deutsche Welle, 2001.
20. Testbuch Wirtschaftsdeutsch. Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt, 2008.
21. Wirtschaftsdeutsch von A-Z. Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt, 2008.